

El llenguatge

Tenir-ho tot ^{15/11/1989}

Legim, prou sovint, frases com «S'han deixat escapar tot», «S'empassen tot», «Aquell volla tot». Són, es veu ben clar, frases incompletes, que vulnereu la sintaxi més elemental: hi manca la partícula pronominal ho. Imprescindible expressió del complement directe exigida pels verbs transitius (o perífrasis verbals) deixar-se escapar, empassar-se i voler. (El subjecte d'un infinitiu que depèn d'un verb com deixar o veure, fer, etc. — es comporta com si fos un complement directe.) Com veiem, l'omissió indeguda de les partícules pronominals no es redueix als termes en i hi que el castellà no posseeix, sinó també al neutre ho, que té, en castellà, el pronom «lo» com a forma equivalent.

Tot, a més d'adjectiu, és un pronom neutre, que vol dir «totes les coses». Però és un pronom que no té capacitat per a la plena representació del complement directe o acusatiu. Pot exercir, és clar, la funció de subjecte: M'agrada tot. Tot era igual. S'ha acabat tot. I també la de complement d'objecte dels verbs que regeixen una preposició, com accedir o contribuir (a), complaure's o vacillar (en) i parlar o adonar-se (de): Han accedit a tot. Vacil·laven en tot. Vam parlar de tot. En aquestes oracions, doncs, el complement objecte, representat per tot no necessita, ni tan sols admet, la intervenció del pronom feble ho.

En les oracions anomenades passives pronominals, en que el pronom es indica que el subjecte és indeterminat, com Es diu que hi haurà una baixada o Es compra pa sec, el complement directe, tal com ja hem comentat algun cop, tendeix a comportar-se com si fos el subjecte de l'oració. Per això, també en aquestes oracions el pronom neutre tot té capacitat per a representar aquest complement per ell mateix, i no com un element modificador de la partícula feble ho: Ara ja es diu tot. S'ha de llençar tot. Quan hi ha diners es ven tot. Notem que S'ho ven tot equival a El s'ho ven tot i Es ven tot equival a Hom no ven tot.

Llevat d'aquest darrer cas, formant part d'un complement directe, tot no és sinó un element modificador (quantitatiu) del pronom feble ho, com ho és dels altres pronoms febles que representen l'acusatiu (el, la, els, les). Comparem: S'ho ha deixat tot i Se l'ha deixat tot. S'ho empassen tot i Se les empassen totes.

Albert Jané